

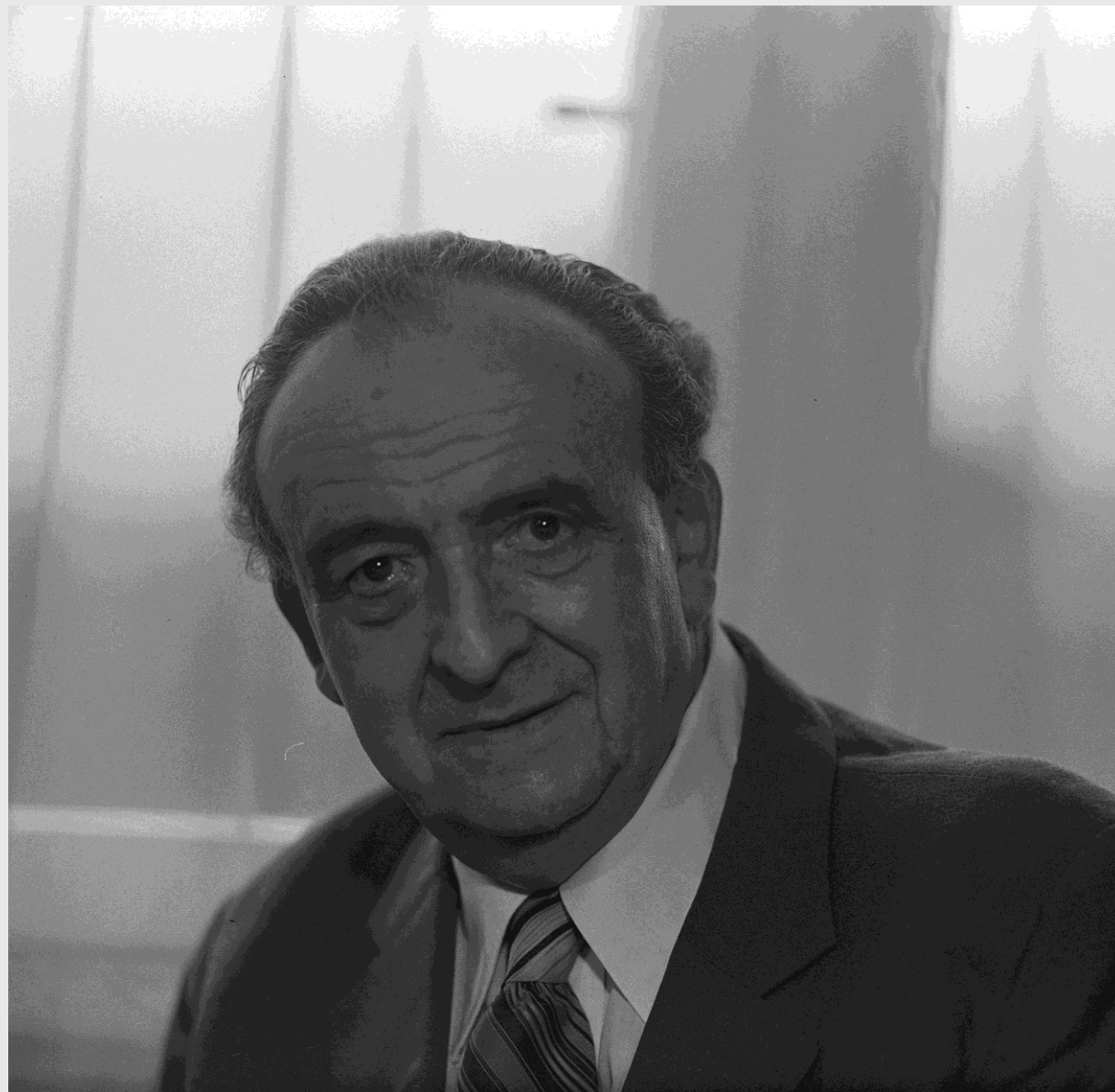
In Memoriam Szalai Sándor (1912-1983)

DR. KRISTÓF TAMÁS

habilitált doktor, tanszékvezető egyetemi docens

MTA Statisztikai és Jövőkutatási Tudományos Bizottság

2026. február 3.

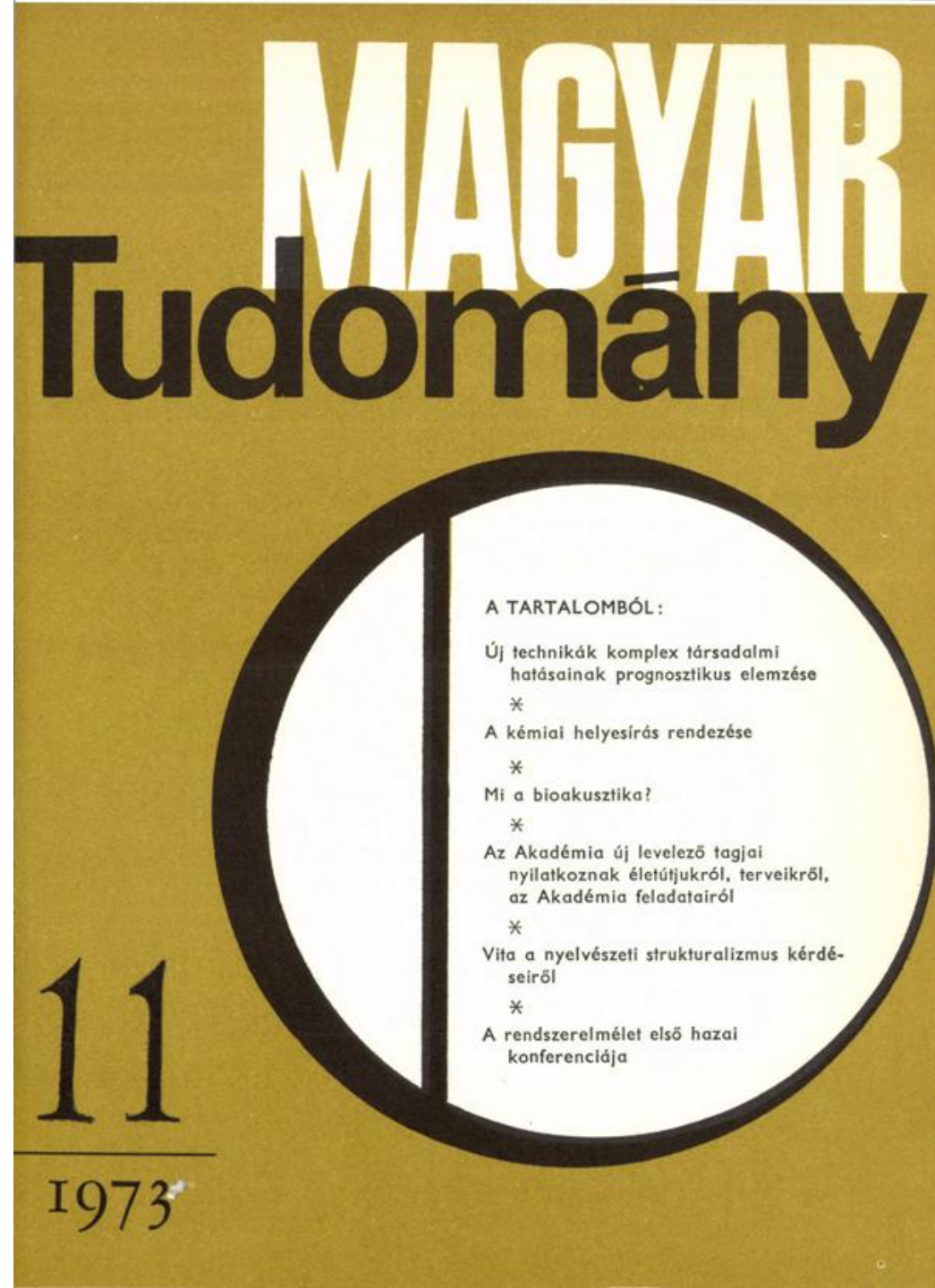
Új technikák komplex társadalmi hatásainak prognosztikus elemzése

Bizonyos értelemben az új technikák komplex társadalmi hatásainak prognosztikus elemzése *könnyebb* feladat, mint új tudományos és műszaki fejlemények prognózisa. Ez utóbbinál a „jövendőmondó”-nak tulajdonképpen versenyre kell kelnie a legkiválóbb emberi elmék alkotóerejével és leleményével új lehetőségek és szükségletek felismerésében. S habár új lehetőségek és szükségletek *felismerése* még mindig sokkal kevesebbet feltételez, mint az új lehetőségek *megvalósítása* és az új szükségletek *kielégítése*, ami aztán már tényleg a tudományos-technikai alkotó dolga, azért a tudományos-technikai prognosztika művelőjének potenciálisan — még hozzá sokoldalú alternatívák formájában — mégiscsak „fel kell találnia” a jövőt.

Szalai, 1973, 705. o.

Tudnivaló, hogy az új technika komplex *társadalmi* hatásainak prognosztikájában alkalmazható módszerek metodológiai alapjukat tekintve lényegileg *nem* különböznek a tudományos-műszaki prognosztika *egyéb* területein alkalmazásra kerülő eljárásoktól. A trend-extrapolációktól és mátrixos kölcsönhatás-elemző eljárásoktól a konceptuális, matematikai és számítógép modellek, valamint szimulációs technikák alkalmazásán át, a belátást, a sejtetést és a képzelőerőt bizonyos mérvű fegyelem és ellenőrzés alá vonó szcenárium-összehasonlító és „Delphi”-módszerekig tulajdonképpen a módszerek egész arzenálja adaptálható a felmerülő feladatokhoz.

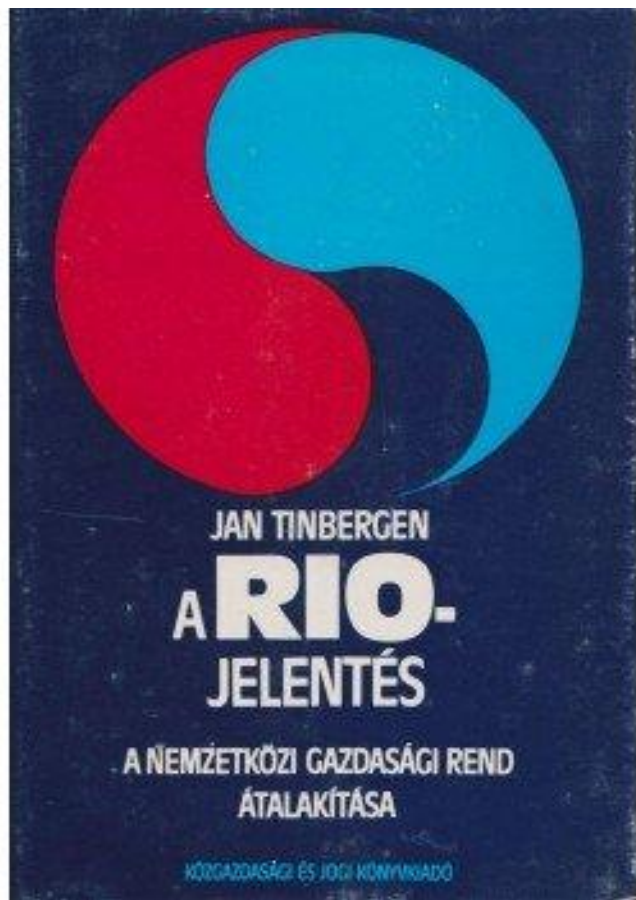
Szalai, 1973, 709. o.

A telekommunikációs technológia társadalmi távlatai (Szalai, 1973, 1974)

- Olyan jövőt képzelt el, ahol a zsebméretű személyi számítógépek, videotelefonok és televízió-vevők/adók mindennaposak lesznek.
- Előre látta az olyan úrközvetítő műholdrendszereket, amelyek képesek lesznek a világ minden otthonát és irodáját összekötni különféle eszközökkel, beleértve a távírót, a telefont és a faxot.
- Nézete szerint a számítógépek a világ összes tudását szabadon elérhetővé tehetik.
- Előrevetítette, hogy az egyéni igényekhez igazított otthoni oktatás folyamatos folyamattá válik.
- A telekommunikációs rendszer közszolgáltatásként működne, olyan szolgáltatásokat nyújtva, mint a közvetlen videotelefonálás, az elektronikus levelezés, valamint az újságok digitális kézbesítése, kiszorítva a hagyományos fizikai kézbesítési módszereket.
- Az új technológiák megváltoztatják az emberek időbeosztását, potenciálisan elmosva a határt a munka és a magánélet között.
- Rávilágított azokra a jelentős társadalmi és viselkedésbeli átalakulásokra, amelyek ezeket a technológiai változásokat kísérik.

A nemzetközi szervezetek jövője és a gazdasági rend átalakítása (Szalai, 1970, 1971)

- A nemzetközi szervezetek 20. században megfigyelt gyors növekedését a növekvő globális kölcsönös függőség bizonyítékaként vizsgálta, rávilágítva a kormányzati és nem kormányzati testületek közötti határ elmosódására.
- Bírálta azt a tendenciát, hogy a nemzetközi szervezeteket elszigetelten szemléljük, ami elhomályosítja a szignifikáns kölcsönkapcsolatokat.
- Az ENSZ tevékenysége és a társadalomtudományok integrálása mellett foglalt állást a nemzetközi kormányzás területén, a globális jövőproblémák megoldása érdekében.
- Tükrözi szélesebb körű érdeklődését a tudományos módszertanok alkalmazása iránt a nemzetközi szervezetek diplomáciai és politikai tevékenységében.

Fordította: Szalai Sándor

Az első nemzetközi jövőkutatási top folyóiratcikk és konferencia-összefoglaló magyar szerzőtől

Futures

Volume 7, Issue 5, October 1975, Pages 385-399

Futures

Volume 8, Issue 3, June 1976, Pages 279-283

Women's time: Women in the light of contemporary time-budget research ☆

Alexander Szalai

Show more ▾

+ Add to Mendeley Share Cite

[https://doi.org/10.1016/0016-3287\(75\)90017-8](https://doi.org/10.1016/0016-3287(75)90017-8) ↗

Get rights and content ↗

● Full text access

Conferences

The future of free time : The Second World Congress on Free Time and Self-fulfilment, organised by the Fondation Van Clé in Brussels, 5–7 April 1976.

Alexander Szalai

Show more ▾

+ Add to Mendeley Share Cite

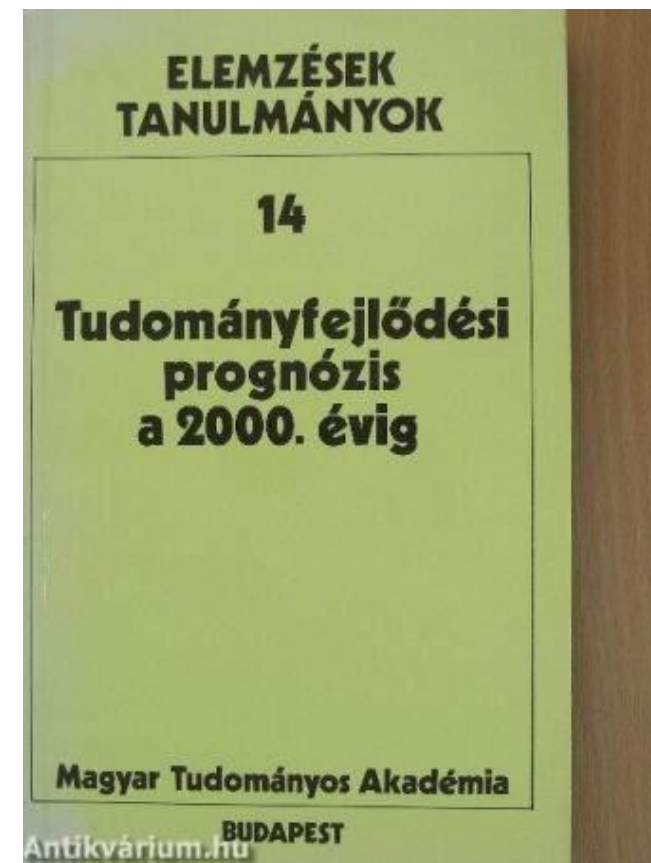
[https://doi.org/10.1016/0016-3287\(76\)90118-X](https://doi.org/10.1016/0016-3287(76)90118-X) ↗

Get rights and content ↗

● Full text access

Szalai Sándor jövőkutatásért végzett kiemelt tevékenységei

- Szalai Sándor terjesztette elő azt a tudományági helyzetjelentést, amely a jövőkutatás akadémiai tudományágként való elismerését eredményezte 1976-ban.
- Az 1978. évi II. Magyar Jövőkutatási Konferencián Szalai Sándor a jövőkutatás jelenéről adott plenáris előadást.
- Szalai Sándor vezette azt az elnökségi bizottságot, amely a távlati népgazdasági terv megalapozásához 20 évre szóló tudományfejlődési prognózist dolgozott ki 1980-1982 között.
- Az 1983-ban publikált, első angol nyelvű hazai jövőkutatási tanulmánykötetben Szalai Sándor az előre- és a visszatekintés időtartamának problémaköreit vizsgálta.

Köszönöm a figyelmet!

DR. KRISTÓF TAMÁS

tanszékvezető egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem

tamas.kristof@uni-corvinus.hu

MTA

